

ΣΧΕΔΙΟ ΓΝΩΜΗΣ ΤΗΣ Ο.Κ.Ε.

επί του σχ/ν

«για τη δίκαιη δίκη και την εύλογη διάρκεια αυτής»

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Στις 15 Δεκεμβρίου 2012 εστάλη στην Ο.Κ.Ε. προς γνωμοδότηση το ν/σ του Υπουργείου Δικαιοσύνης με θέμα: **«Για τη Δίκαιη Δίκη και την εύλογη διάρκεια αυτής»** και την 1^η Φεβρουαρίου 2012 επικαιροποιημένο ν/σ επί του οποίου η Ο.Κ.Ε. γνωμοδότησε.

Η Εκτελεστική Επιτροπή της Ο.Κ.Ε. συνέστησε Επιτροπή Εργασίας αποτελούμενη από την **κα Σοφία Δροσοπούλου** και τους **κ.κ. Νικόλαο Σκορίνη και Παναγιώτη Συριόπουλο**.

Ως πρόεδρος της Επιτροπής Εργασίας ορίστηκε ο **κ. Ν. Σκορίνης, Αντιπρόεδρος Ο.Κ.Ε.**. Στις εργασίες της Επιτροπής Εργασίας μετείχαν ως εμπειρογνώμονες η **κα Μαρία Σταυρίδου** και ο **κ. Δημήτρης Βερβεσός**. Από πλευράς Ο.Κ.Ε. συμμετείχε η **κα Μαρία Ιωαννίδου**, επιστημονική συνεργάτις της Ο.Κ.Ε., η οποία είχε και τον επιστημονικό συντονισμό της γνωμοδότησης και επιστημονική στήριξη παρείχε και η **κα Δήμητρα Λαμπροπούλου**, Οικονομολόγος.

Η Επιτροπή Εργασίας ολοκλήρωσε τις εργασίες της σε τέσσερις (4) συνεδριάσεις ενώ η Εκτελεστική Επιτροπή διαμόρφωσε την εισήγησή της προς την Ολομέλεια στη συνεδρίασή της στις 8 Φεβρουαρίου 2012.

Η Ολομέλεια της Ο.Κ.Ε., αφού ολοκλήρωσε την συζήτηση για το θέμα στη συνεδρίαση της, διατύπωσε την υπ' αριθ. **273** Γνώμη της.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΓΝΩΜΗΣ

Η παρούσα γνωμοδότηση αποτελείται από τρία κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται μία συνοπτική παρουσίαση των άρθρων του Σχ/Ν. Στο δεύτερο κεφάλαιο αξιολογείται το νομοσχέδιο στο σύνολο του και παρουσιάζονται οι βασικές επισημάνσεις της Ο.Κ.Ε.. Τέλος, στο τρίτο κεφάλαιο γίνονται αναλυτικές παρατηρήσεις και προτάσεις βελτίωσης των επιμέρους άρθρων του.

Στο παρόν Σχ/Ν επιχειρείται η επιτάχυνση απονομής της δικαιοσύνης στην αστική, ποινική και διοικητική δίκη και η ορθολογικοποίηση σειράς θεσμικών αδυναμιών και προβλημάτων που εμφανίζονται στην καθημερινή απονομή δικαίου. Η Ο.Κ.Ε. επισημαίνει ότι με το σχέδιο νόμου εισάγονται σημαντικές καινοτομίες. Ωστόσο απαιτούνται και άλλες παρεμβάσεις για να υπάρξει ολοκληρωμένη αντιμετώπιση των προβλημάτων. Επιπλέον, η Ο.Κ.Ε. διαπιστώνει ότι σε σχέση με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο, κάποιες από τις προβλεπόμενες διατάξεις καθιστούν δυσκολότερη την πρόσβαση στη δικαιοσύνη για τους πολίτες και τονίζει ότι θα έπρεπε να είχαν τεθεί οι προϋποθέσεις προκειμένου κάποιες από τις προτεινόμενες διατάξεις να μην καταστούν ανεφάρμοστες.

Όσον αφορά τους επιμέρους τομείς του Σχ/Ν, οι βασικότερες παρατηρήσεις της ΟΚΕ είναι οι ακόλουθες:

α. Πολιτική Δίκη

- Ημεταφορά τμήματος της δικαστικής ύλης στα Ειρηνοδικεία αξιολογείται θετικά, με την προϋπόθεση βέβαια ότι θα εξασφαλισθούν οι αναγκαίες υποδομές, υλικές και σε ανθρώπινο δυναμικό.
- Ημεταφορά ύλης από τα Πολυμελή Πρωτοδικεία στα Μονομελή αξιολογείται επίσης θετικά, παρότι περιορισμένη.
- Ηθέσπιση προθεσμιών εκδίκασης υποθέσεων και έκδοσης αποφάσεων αξιολογείται θετικά, με την προϋπόθεση βέβαια ότι οι δικαστικές αποφάσεις που εκδίδονται θα πρέπει να είναι επαρκώς αιτιολογημένες.
- Η εισαγωγή του θεσμού της δικαστικής

μεσολάβησης αξιολογείται θετικά, εφόσον βέβαια τεθούν οι προϋποθέσεις στο παρόν σχέδιο νόμου ώστε να είναι εφαρμόσιμος ο προβλεπόμενος θεσμός.

- Η θέσπιση υψηλών παραβόλων για την άσκηση ενδίκων μέσων αξιολογείται αρνητικά, καθώς με τον τρόπο αυτό ισχυροποιείται ο οικονομικά ισχυρότερος διάδικος έναντι του ασθενέστερου.
- Η καθιέρωση του «τόκου επιδικίας» αξιολογείται αρνητικά.

β. Ποινική Δίκη

- Η κατάργηση της προκαταρκτικής εξέτασης αξιολογείται θετικά, πρέπει όμως να διασφαλιστεί ότι οι όποιες διαδικασίες επιτάχυνσης δεν θα θίγουν θεμελιώδεις δικονομικές αρχές και δικαιώματα των πολιτών.
- Η εισαγωγή του θεσμού του Μονομελούς Εφετείου Κακουργημάτων αξιολογείται αρνητικά, όπως επίσης και η πρόβλεψη για επιβολή αυτόφωρης διαδικασίας στις πταισματικές παραβάσεις.
- Επίσης αρνητικά κρίνεται η υπερβολική αύξηση προστίμων και παραβόλων που διατρέχει το σύνολο των σχετικών διατάξεων του σχ/ν.

γ. Διοικητική Δίκη

- Η επέκταση και βελτίωση του θεσμού της πρότυπης δίκης αξιολογείται θετικά, με την προϋπόθεση ότι θα προβλέπεται κατ' αρχήν συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα στο οποίο θα περατώνεται η κατά παραπομπήν δίκη στο ΣτΕ και κυρίως κυρωτική λειτουργία σε βάρος της Διοίκησης σε περίπτωση που ηττάται στη δίκη.
- Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί θετική τη θέσπιση διαδικασίας αποζημιώσεων για καθυστέρηση απονομής δικαιοσύνης καθώς και τη διάταξη που προβλέπει ότι η μη αποστολή εκ μέρους της Διοίκησης φακέλου με τις απόψεις της, τεκμαίρει ομολογία των απόψεων – ισχυρισμών του διοικούμενου.

Βάσει των προαναφερόμενων η Ο.Κ.Ε. διατυπώνει αναλυτικότερα τις παρατηρήσεις και τις προτάσεις της στην κατ' άρθρον αξιολόγηση του Σχ/Ν.

A. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ

Το παρόν σχ/Ν διακρίνεται σε έξι μέρη και περιλαμβάνει στο σύνολό του 111 άρθρα.

Το **Μέρος Α'** με τίτλο «**Πολιτική Δίκη**» περιλαμβάνει τα άρθρα 1-22.

Τα άρθρα 1-5 αφορούν στις τροποποιήσεις του Αστικού Κώδικα. Μεταξύ αυτών, προβλέπεται ότι ο ειρηνοδίκης καθίσταται αρμόδιος για τον διορισμό προσωρινής διοίκησης και εκκαθαριστή νομικού προσώπου (άρθρο 1), διαφοροποιείται προς τα πάνω το επιτόκιο επιδικίας (άρθρο 2) και επίσης αναγνωρίζεται ως τρόπος επέλευσης του διαζυγίου και η κοινή συμφωνία των συζύγων ενώπιον του Προέδρου Πρωτοδικών (άρθρο 3).

Το άρθρα 6-20 τροποποιούν διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας και του Εισαγωγικού του Νόμου. Ειδικότερα, επεκτείνεται ο θεσμός της δικαστικής διαμεσολάβησης και προβλέπεται ότι οι διάδικοι θα μπορούν να προσφεύγουν ενώπιον του δικαστή μεσολαβητή (άρθρο 7). Επιπλέον, τροποποιείται η διαδικασία στα πολυμελή πρωτοδικεία (άρθρο 9), εισάγεται παράβολο ένδικων μέσων (έφεσης, αναίρεσης και αναψηλάφησης) το οποίο προκαταβάλλεται από τον διάδικο (άρθρο 12) που καταθέτει κάποιο από τα ανωτέρω ένδικα μέσα. Με το άρθρο 14 τροποποιούνται οι διατάξεις σχετικά με την άσκηση και τη συζήτηση της ανακοπής κατά της διαταγής πληρωμής, με το άρθρο 15 τροποποιούνται οι διατάξεις σχετικά με την έκδοση διαταγής απόδοσης χρήσης μισθίου και το άρθρο 16 προβλέπει ότι όλα τα ασφαλιστικά μέτρα εκδικάζονται από τα μονομελή πρωτοδικεία, ώστε να αποσυμφορηθούν τα πολυμελή πρωτοδικεία.

Το **Μέρος Β'** του σχ/ν με τίτλο «**Ποινική Δίκη**» περιλαμβάνει τα άρθρα 23-39.

Το άρθρα 23-25 αφορούν στις *τροποποιήσεις του Ποινικού Κώδικα* και τα άρθρα 26-35 περιέχουν *τροποποιήσεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας*. Μεταξύ άλλων, στο άρθρο 28 εισάγεται το παράβολο 100 ευρώ υπέρ του Δημοσίου, το οποίο υποχρεούται να καταβάλει ο εγκαλών κατά την υποβολή της έγκλησης. Με το άρθρο 29 συνιστώνται, για πρώτη φορά στην χώρα μας,

μονομελή εφετεία κακουργημάτων, ενώ με το άρθρο 34 εισάγεται ρύθμιση, με την οποία σε περίπτωση αυτόφωρου πταίσματος επιτρέπεται η σύλληψη του δράστη και η άμεση προσαγωγή του στο πταισματοδικείο το οποίο μπορεί να συνεδριάζει οποιαδήποτε ώρα και ημέρα, είτε στο ακροατήριο του ή σε άλλον τόπο.

Τα άρθρα 36-39 σχετίζονται με ειδικούς Ποινικούς Νόμους. Ειδικότερα, με το άρθρο 38 γίνεται η μετατροπή πλημμελημάτων διαφόρων ποινικών νόμων σε πταίσματα, ενώ με το άρθρο 39 ορίζεται ότι η διευκόλυνση, μεταφορά και προώθηση των λαθρομεταναστών τιμωρείται αδιακρίτως με πρόσκαιρη ή ισόβια κάθειρξη.

Το **Μέρος Γ'** του σχ/ν έχει τίτλο «**Διοικητική Δίκη**» και περιλαμβάνει τα άρθρα 40-67):

Το άρθρο 40 αφορά στην τροποποίηση του Ν.3900/2010 σχετικά με τις εκκρεμείς δίκες μετά την πρότυπη δίκη στο Συμβούλιο της Επικρατείας.

Τα άρθρα 41-46 αφορούν στην τροποποίηση του Π.Δ. 89/ 1989 και προβλέπουν, μεταξύ άλλων, ότι σε περίπτωση κατά την οποία ο ηττηθείς διάδικος συνέβαλε με την δικονομική συμπεριφορά του στην καθυστέρηση εκδίκασης της υπόθεσης, το δικαστήριο μπορεί να του επιβάλει δικαστική δαπάνη έως τριπλάσια της εκάστοτε οριζόμενης (άρθρο 46).

Τα άρθρα 47-52 αναφέρονται στην τροποποίηση του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας. Μεταξύ αυτών, με το άρθρο 47 επιχειρείται η αύξηση της καθ' ύλην αρμοδιότητας των δικαστηρίων με μονομελή σύνθεση.

Τα άρθρα 53-62 ρυθμίζουν θέματα που αφορούν στην υπέρβαση της εύλογης διάρκειας της δίκης.

Τα άρθρα 63-64 τροποποιούν το Ν.3886/2010.

Το **Μέρος Δ'** του σχ/ν με τίτλο «**Επιτάχυνση της διαδικασίας ενώπιον του ελεγκτικού συνεδρίου**», περιλαμβάνει τα άρθρα 68-84 και μεταξύ άλλων, εισάγει το θεσμό της πρότυπης δίκης στη δικονομική διαδικασία ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου (άρθρο 69) και προτείνει την καταβολή του παραβόλου ώστε να αποτρέπεται η άσκηση προδήλως αβάσιμων ένδικων βοηθημάτων (άρθρο 83).

Το **Μέρος Ε'** έχει τίτλο «**Τροποποίηση του Ν.1756/1988, Κώδικας Οργανισμού Δικαστηρίων και κατάσταση δικαστικών λειτουργιών**» και περιέχει τα άρθρα 85-107. Στα άρθρα αυτά ρυθμίζονται μεταξύ άλλων, θέματα που σχετίζονται με τη σύνταξη, συμπλήρωση ή τροποποίηση των κανονισμών δικαστηρίου, θέματα αδειών, μεταθέσεων και προαγωγών των δικαστικών λειτουργών και καθώς και πειθαρχικών παραπτώματων.

Το **Μέρος ΣΤ'** περιέχει τις «**Λοιπές Διατάξεις**» (άρθρο 108).

Τέλος το **Μέρος Ζ'** περιλαμβάνει τις «**Τελικές και Μεταβατικές Διατάξεις**» όπως αυτές παρουσιάζονται στα άρθρα 109-111.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

ΓΕΝΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ

Με το υπό συζήτηση σχέδιο νόμου επιχειρείται η επιτάχυνση των θεσμών της απονομής δικαιοσύνης στην αστική, ποινική και διοικητική δίκη. Ταυτόχρονα, επιχειρείται η ορθολογικοποίηση μίας σειράς από θεσμικές αδυναμίες και προβλήματα που εμφανίζονται στην καθημερινή απονομή δικαίου.

Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί κατ' αρχήν θετική την αναγνώριση από την Πολιτεία των παραπάνω θεμάτων καθώς και την προσπάθεια αντιμετώπισης τους. Τα τελευταία χρόνια γίνονται συνεχώς νομοθετικές παρεμβάσεις οι οποίες όμως έχουν αποσπασματικό χαρακτήρα και δεν έχουν αντιμετωπίσει αποτελεσματικά και συνολικά τα υπάρχοντα προβλήματα. Το παρόν σχέδιο νόμου εισάγει σημαντικές καινοτομίες στην κατεύθυνση της απλούστευσης και της επιτάχυνσης των διαδικασιών απονομής δικαιοσύνης. Ωστόσο απαιτούνται και άλλες παρεμβάσεις για να υπάρξει ολοκληρωμένη αντιμετώπιση των προβλημάτων. Επιπλέον, η Ο.Κ.Ε. διαπιστώνει ότι σε σχέση με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο, κάποιες από τις προβλεπόμενες διατάξεις καθιστούν δυσκολότερη την πρόσβαση στη δικαιοσύνη για τους πολίτες.

Τέλος, η Ο.Κ.Ε. επισημαίνει ότι θα έπρεπε να είχαν τεθεί οι προϋποθέσεις προκειμένου κάποιες από τις προτεινόμενες διατάξεις να μην καταστούν ανεφάρμοστες.

Με αφετηρία τις γενικές αυτές παρατηρήσεις, η Ο.Κ.Ε. προχωρά στο σχολιασμό των βασικότερων διατάξεων του σχεδίου νόμου για την πολιτική, την ποινική και τη διοικητική δίκη.

α. Πολιτική Δίκη

1. Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι είναι θετική η προσπάθεια αποσυμφόρησης των πρωτοδικείων με τη **μεταφορά τμήματος της δικαστικής ύλης στα Ειρηνοδικεία**. Θα πρέπει όμως παράλληλα να εξασφαλισθούν οι κατάλληλες υποδομές, με την ενίσχυση αφενός του προσωπικού και αφετέρου των αναγκαίων υλικών υποδομών ώστε τα Ειρηνοδικεία, ιδιαίτερα τα

περιφερειακά, να ανταπεξέλθουν αποτελεσματικά στις νέες συνθήκες.

Επιπλέον, επισημαίνεται ότι ενώ με το σχ/ν αυξάνεται το κόστος πρόσβασης του πολίτη στη δικαιοσύνη, με αυτή τη μεταφορά ύλης μειώνεται το κόστος πρόσβασης στη δικαιοσύνη για τις τράπεζες, καθώς οι νόμιμες αμοιβές των εξωτερικών συνεργαζόμενων δικηγόρων είναι υποτριπλάσιες για τις προσημειώσεις και τις διαταγές πληρωμής.

2. Η Ο.Κ.Ε. κρίνει θετικά τη **μεταφορά ύλης από τα Πολυμελή Πρωτοδικεία στα Μονομελή** είτε μέσω της αύξησης της ύλης του Μονομελούς είτε μέσω της κατάργησης ορισμένων πολυμελών συνθέσεων. Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι απαιτείται η γενναία αύξηση της ύλης του **Μονομελούς, η κατάργηση περισσότερων πολυμελών συνθέσεων και η διατήρησή τους σε πολύ σύνθετες υποθέσεις ειδικού αντικειμένου** π.χ. Εμπορικού, Χρηματοσηριακού και ειδικών μορφών Αστικού δικαίου. Τέλος η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι απαιτείται επανακαθορισμός της εξαιρετικής αρμοδιότητας των μονομελών και των πολυμελών πρωτοδικείων.

3. Η Ο.Κ.Ε. κρίνει θετικά τη **θέσπιση προθεσμιών εκδίκασης υποθέσεων και έκδοσης αποφάσεων**, δεδομένου ότι αναγνωρίζει την ανάγκη επιτάχυνσης των διαδικασιών απονομής δικαιοσύνης, υπό την προϋπόθεση **ότι οι δικαστικές αποφάσεις που εκδίδονται θα πρέπει να είναι επαρκώς αιτιολογημένες.**

Επιπλέον, η Ο.Κ.Ε. σημειώνει ότι η συγκεκριμένη προσπάθεια θα πρέπει να συνοδεύεται από **σαφείς κυρώσεις μέσα από κυρωτικές λειτουργίες και πειθαρχικό έλεγχο από ανεξάρτητα δικαστικά όργανα**, του εν γένει πειθαρχικού ελέγχου των δικαστών, ως προς όλες τις συμπεριφορές τους και ως προς την αυστηρή τήρηση των τασσόμενων προθεσμιών εκδίκασης των υποθέσεων και έκδοσης των αποφάσεων.

Σε άμεση συνάφεια με τα παραπάνω, η Ο.Κ.Ε. επιθυμεί επίσης να τονίσει την άποψη της ότι **ο αριθμός των δικαζόμενων υποθέσεων δεν πρέπει να αποτελεί θέμα δικαστικών συνθέσεων αλλά του νομοθέτη.**

4. Ιδιαίτερα θετική κρίνει η Ο.Κ.Ε. **την εισαγωγή του πρωτόλειου θεσμού της δικαστικής μεσολάβησης** η οποία προσφέρει στους διαδίκους τη δυνατότητα να επιλύσουν ειρηνικά τη διαφορά τους, χωρίς να μπουν στη

διαδικασία μιας δαπανηρής αλλά και χρονοβόρας δικαστικής αντιδικίας. Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι η παρουσία ως μεσολαβητή ενός δικαστή μπορεί να δώσει κύρος μα κυρίως αποτελεσματικότητα στη διαδικασία αυτή, πείθοντας τους διαδίκους για την ανάγκη υποχωρήσεων στην κατεύθυνση αποφυγής άσκοπων, χρονοβόρων και κοστοβόρων - με αμφίβολο αποτέλεσμα πλήρους δικαίωσης - δικαστικών αντιδικιών.

Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι το **στο παρόν σχέδιο νόμου θα πρέπει να τεθούν οι προϋποθέσεις ώστε να είναι εφαρμόσιμος ο προβλεπόμενος θεσμός**. Ειδικότερα, η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι ο θεσμός δεν πρέπει να είναι δυνητικός, αλλά υποχρεωτικός στην περίπτωση που ένας από τους αντιδίκους το επιθυμεί. Επιπλέον, η Ο.Κ.Ε. προτείνει τη θέσπιση αντικινήτρων στο στρεψόδικο διάδικο, με τη μορφή αυξημένων δικαστικών δαπανών για την άσκηση ενδίκων βοηθημάτων, σε περίπτωση μη αποδοχής της πρότασης του Δικαστή-Μεσολαβητή. Τέλος επισημαίνεται ότι ο αριθμός των οριζόμενων Μεσολαβητών-Διαιτητών κρίνεται πολύ μικρός, ιδιαίτερα για τα μεγάλα πρωτοδικεία της χώρας, καθώς όλο και περισσότεροι θα προσφεύγουν στις υπηρεσίες τους.

5. Η Ο.Κ.Ε. κρίνει αρνητικά τη **θέσπιση υψηλών παραβόλων για την άσκηση ενδίκων μέσων** καθώς έχει ως αποτέλεσμα, ιδιαίτερα στη σημερινή συγκυρία κατά την οποία μεγάλη μερίδα των πολιτών δυσκολεύεται να ικανοποιήσει ακόμα και βασικές βιοτικές ανάγκες, **να ισχυροποιείται περαιτέρω ο οικονομικά ισχυρότερος διάδικος έναντι του ασθενέστερου**. Επιπλέον, η Ο.Κ.Ε. επισημαίνει ότι στο σχέδιο νόμου θα πρέπει να υπάρξουν ρυθμίσεις για την δικαστική δαπάνη του προσφεύγοντος και εντέλει νικήσαντος διαδίκου.

Η άνω προβληματική αποκτά ιδιαίτερη αξία σε υποθέσεις όπου ο αντίδικος του υπόχρεου προς καταβολή των παραβόλων είναι το δημόσιο, ν.π.δ.δ., Ο.Τ.Α. κ.ο.κ. που έχει ατέλεια εκ του νόμου.

Σε κάθε περίπτωση, θα πρέπει να υπάρχει ειδική πρόβλεψη μειωμένων παραβόλων επί ενδίκων μέσων εργατικών υποθέσεων (που ασκούνται από εργαζόμενους), διατροφών και αμοιβών επαγγελματιών.

6. Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί άστοχη την **καθιέρωση του «τόκου επιδικίας»** ο

οποίος αποτελεί προσαύξηση του τόκου υπερημερίας κατά δύο εκατοστιαίες μονάδες (2%) και καταβάλλεται ως ποινή στην περίπτωση που ο οφειλέτης δεν αναγνωρίσει την αξίωση ή ασκήσει ανακοπή κατά της διαταγής πληρωμής ή ασκήσει τα προβλεπόμενα ένδικα μέσα.

Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι η παροχή κινήτρου για την αναγνώριση της αξίωσης και τον τερματισμό της δίκης με την απειλή του υπέρμετρου τόκου επιδικίας μπορεί να θεωρηθεί ως μορφή εκβιασμού με νόμιμα μέσα, ιδίως στις περιπτώσεις που ο οφειλέτης ασκεί ένδικο μέσο προκειμένου να βρει το απαιτούμενο ποσό πριν την έναρξη της αναγκαστικής εκτέλεσης εις βάρος του.

Επιπλέον, **η συγκεκριμένη ρύθμιση είναι ασυμβίβαστη με την αρχή της αναλογικότητας**, καθώς ο επιδιωκόμενος με αυτήν στόχος που είναι η αποφόρτιση των δικαστηρίων από υποθέσεις με βέβαιη έκβαση, δεν πρέπει να λαμβάνεται με την οικονομική εξόντωση του οφειλέτη, όταν: α) θα ήταν δυνατό να επιτευχθεί ο συγκεκριμένος στόχος με ηπιότερα μέσα και β) δεν είναι σίγουρο ότι με τη ρύθμιση αυτή θα αποφευχθεί η άσκηση ενδίκων μέσων από στρεψόδικους διάδικους.

β. Ποινική Δίκη

1. Η Ο.Κ.Ε. κρίνει θετικά την κατάργηση του **θεσμού της προκαταρκτικής εξέτασης** με την οποία απελευθερώνεται χρήσιμος χρόνος και επιταχύνεται ο προσδιορισμός δικασίμου στον α' βαθμό, υπό την προϋπόθεση ότι δεν θα θίγονται **θεμελιώδεις δικονομικές αρχές και δικαιώματα των πολιτών**.

2. Η Ο.Κ.Ε. είναι αντίθετη στην **εισαγωγή του θεσμού του Μονομελούς Εφετείου Κακουρηγημάτων** για την εκδίκαση των ρητώς αναφερομένων στο σχετικό άρθρο του σχ/ν κακουρηγημάτων τα οποία απειλούνται με ποινή πρόσκαιρης κάθειρξης, διότι θεωρεί ότι θα είναι πολύ ριψοκίνδυνο να ανατεθεί σε έναν μόνο δικαστή η απονομή δικαιοσύνης σε τόσο σοβαρού επιπέδου αδικήματα.

Επιπλέον, η Ο.Κ.Ε. επισημαίνει ότι η αιτιολογία που αναφέρεται στην αιτιολογική έκθεση του σχ/ν ότι τα Μονομελή Εφετεία Κακουρηγημάτων *«υπηρετούν τον στόχο της ταχύτητας στην εκδίκαση των σχετικών υποθέσεων*

και την τόνωση της ευθύνης του δικαστή» δεν είναι πειστική, αλλά και είναι υποτιμητική για το λειτούργημα του δικαστή, καθώς υπονοείται ότι όταν συμμετέχουν σε πολυμελείς συνθέσεις είναι αδιάφοροι και ράθυμοι.

3. Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί **θετική την αύξηση των ποσών για το χαρακτηρισμό συγκεκριμένων εγκλημάτων ως κακουργήματα**, όπως τελικά διαμορφώθηκαν στο υπό συζήτηση σχ/ν.

4. Η Ο.Κ.Ε. κρίνει αρνητικά την **πρόβλεψη για επιβολή αυτόφωρης διαδικασίας στις πταισματικές παραβάσεις**. Προφανώς η συγκεκριμένη ρύθμιση κρίθηκε αναγκαία καθώς με το παρόν νομοσχέδιο αλλά και με το ν.3904/2010 πολλά πλημμελήματα υποβαθμίστηκαν σε πταίσματα και κατά συνέπεια προβλέπεται ότι θα είναι συχνή η εμφάνιση τους στην πράξη. Η Ο.Κ.Ε. κατανοεί το σκεπτικό της συγκεκριμένης ρύθμισης, όμως θεωρεί ότι **για τις πταισματικές παραβάσεις δεν θα πρέπει να προβλέπεται αυτόφωρη διαδικασία**. Επιπλέον, η Ο.Κ.Ε. επισημαίνει ότι οι περί της προσβολής της προσωπικότητας παραβάσεις θα πρέπει να συνεχίσουν να αποτελούν πλημμέλημα και όχι να μετατραπούν σε πταίσμα.

5. Η Ο.Κ.Ε. κρίνει αρνητικά **την υπερβολική αύξηση προστίμων και παραβόλων** που διατρέχει το σύνολο των σχετικών διατάξεων του σχ/ν.

γ. Διοικητική Δίκη

1. Η Ο.Κ.Ε. κρίνει θετικά την **επέκταση και βελτίωση του θεσμού της πρότυπης δίκης**, καθώς πρόκειται για ρύθμιση που συμβάλλει καθοριστικά στην επιτάχυνση της διεξαγωγής της διοικητικής δίκης. Προκειμένου ο θεσμός να λειτουργήσει αποτελεσματικά θα πρέπει επίσης να **προβλέπεται συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα** στο οποίο θα περατώνεται η κατά παραπομπήν δίκη στο ΣτΕ και **κυρίως να προβλέπεται κυρωτική λειτουργία σε βάρος της Διοίκησης σε περίπτωση που ηττάται στη δίκη**, ώστε να συμμορφώνεται άμεσα προς την εκδοθείσα απόφαση και να μην εξαντλεί τα ένδικα βοηθήματά της στα κατώτερα Δικαστήρια, όπου εκκρεμούν παρεμφερείς υποθέσεις.

2. Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί θετική τη **θέσπιση διαδικασίας αποζημιώσεων για καθυστέρηση απονομής δικαιοσύνης**, καθώς, έστω και καθυστερημένα και υπό το βάρος της συνεχούς καταδίκης της χώρας από το Ευρωπαϊκό

Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, η Ελληνική Πολιτεία αναγκάζεται να θεσπίσει εσωτερική διαδικασία αποζημίωσης. Οι προβλεπόμενες αποζημιώσεις θα πρέπει να μην υπολείπονται από τις μέχρι σήμερα, κατά πάγια νομολογία του ΕΔΔΑ, επιδικαζόμενες.

3. Η Ο.Κ.Ε. κρίνει θετικά τη διάταξη που προβλέπει ότι η **μη αποστολή εκ μέρους της Διοίκησης φακέλου** με τις απόψεις της, τεκμαίρει ομολογία των απόψεων – ισχυρισμών του διοικούμενου. Η συγκεκριμένη ρύθμιση θα συμβάλλει θετικά στην αντιμετώπιση της παρατεταμένης εκκρεμοδικίας των υποθέσεων ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων και εξυπηρετεί τον στόχο της υποχρέωσης της Διοίκησης να μην κωλυσιεργεί στην απονομή δικαιοσύνης.

4. Η Ο.Κ.Ε. επισημαίνει ότι το παρόν σχ/ν **δυστυχώς δεν επιλύει το θέμα των δικών κατά παραπομπή** και θεωρεί ότι θα πρέπει να υπάρξει σαφής νομοθετική ρύθμιση ώστε να δικαστούν κατά προτεραιότητα από το δικαστήριο που παραπέμφθηκαν.

5. Η Ο.Κ.Ε. κρίνει αρνητικά την **υποχρέωση υποβολής συνοπτικής έκθεσης** του περιεχομένου του δικογράφου μέχρι 200 λέξεις επί ποινή απαραδέκτου του προσδιορισμού της υπόθεσης. Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι η υποβολή συνοπτικής έκθεσης του δικογράφου θα έπρεπε να είναι δυνητική καθώς δεν δύναται να αντικαταστήσει την ανάγκη λεπτομερούς μελέτης του δικογράφου από τους δικαστές εντός των προβλεπόμενων χρόνων.

6. Η Ο.Κ.Ε. προτείνει τη διεύρυνση του αριθμού των εναγόντων στις υποθέσεις ουσίας από 50 σε 200.

7. Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι δεν θα πρέπει να υπάρχει υποχρέωση καταβολής δικαστικού ενσήμου στις αναγνωριστικού τύπου αγωγές.

8. Η Ο.Κ.Ε. προτείνει την επαναφορά του θεσμού της εισήγησης στις ακυρωτικές δίκες καθώς και την τήρηση πρακτικών σε αυτές.

9. Τέλος η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι θα πρέπει να είναι υποχρεωτική η τήρηση πρακτικών στις συνεδριάσεις του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

ΚΑΤ' ΑΡΘΡΟΝ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Άρθρο 1

Νομικά πρόσωπα

Με το άρθρο 1 αντικαθίστανται τα άρθρα 69, 73, 81,82 και 83 του Αστικού Κώδικα, με στόχο την απλούστευση και επιτάχυνση των προβλεπόμενων διαδικασιών αλλά και τη μείωση των δικαστικών εξόδων.

Οι σχετικές ρυθμίσεις κρίνονται θετικές και θα έπρεπε να έχουν υιοθετηθεί προ πολλού.

Άρθρο 2

Τόκος επιδικίας

Διαφοροποιείται προς τα πάνω το επιτόκιο επιδικίας. Εισάγεται εξαίρεση από τον κανόνα του αυξημένου, σε σχέση προς τον νόμιμο, τόκου επιδικίας στην περίπτωση που ο οφειλέτης αναγνωρίσει την αξίωση ή δεν ασκήσει ανακοπή κατά της διαταγής πληρωμής ή αν παραιτηθεί από την άσκηση ενδίκων μέσων.

Βάσει όσων έχουν ειπωθεί στη Γενική Αξιολόγηση, προτείνεται η απαλοιφή της διάταξης αυτής.

Άρθρο 4

Διαθήκη

Η αρμοδιότητα για τη δημοσίευση των διαθηκών ανατίθεται πλέον στο ειρηνοδικείο, ενώ προβλέπεται παράλληλα και η ουσιαστική συμμετοχή του συμβολαιογράφου που την κατέχει.

Η Ο.Κ.Ε. κρίνει θετικά την προτεινόμενη ρύθμιση αφενός διότι οδηγεί σε αποφόρτιση των Πρωτοδικείων και αφετέρου διότι η φύση των υποθέσεων αυτών, που ανήκουν στο χώρο της εκούσιας δικαιοδοσίας, συμβιβάζεται περισσότερο με την ανάθεσή τους στο Ειρηνοδικείο παρά στο Μονομελές Πρωτοδικείο.

Άρθρο 5

Κληρονομητήριο

Προβλέπεται η υπαγωγή της διαδικασίας έκδοσης κληρονομητηρίου στη δικαιοδοσία του Ειρηνοδικείου.

Η ρύθμιση κινείται στην ίδια ορθή κατεύθυνση με αυτή του προηγούμενου άρθρου και ως εκ τούτου κρίνεται θετικά.

Άρθρο 6

Καθ' ύλην αρμοδιότητα των Μονομελών Πρωτοδικείων

Στις παρ. 4 και 5 αντικαθίστανται οι διατάξεις σχετικά με το ευεργέτημα πενίας.

Η Ο.Κ.Ε θεωρεί ότι προκειμένου να απλοποιηθεί η σχετική διαδικασία, θα πρέπει οι διατάξεις για το ευεργέτημα πενίας να εναρμονισθούν με τις διατάξεις του Ν. 3226/04.

Άρθρο 7

Δικαστική Μεσολάβηση

Σύμφωνα με όσα ειπώθηκαν στη Γενική Αξιολόγηση, θα πρέπει να θεσπισθεί η υποχρεωτικότητα του θεσμού της Δικαστικής Μεσολάβησης, εφόσον ένας από τους αντίδικους το επιθυμεί.

Επιπλέον, η Ο.Κ.Ε. προτείνει τη θέσπιση αντικινήτρων στο στρεψόδικο διάδικο, με τη μορφή αυξημένων δικαστικών δαπανών για την άσκηση ενδίκων βοηθημάτων, σε περίπτωση μη αποδοχής της πρότασης του Δικαστή-Μεσολαβητή.

Άρθρο 8

Αναβολή συζήτησης λόγω απεργίας , αποχής κλπ.

Προβλέπεται ότι σε περίπτωση αποχής των δικηγόρων το δικαστήριο αναβάλλεται σε δικάσιμο μέσα σε 90 ημέρες υποχρεωτικά.

Αναβολή θα πρέπει επίσης να προβλέπεται και σε περίπτωση αποχής των δικαστικών λειτουργών ή απεργίας των δικαστικών υπαλλήλων.

Παράλληλα, επισημαίνεται η πρακτική δυσκολία να προσδιοριστεί δικάσιμος μέσα σε 90 ημέρες. Λαμβάνοντας υπόψη τις υπάρχουσες ελλείψεις υποδομών, εγκαταστάσεων και προσωπικού, η εφαρμογή και η αποτελεσματικότητα της συγκεκριμένης διάταξης μπορεί να θεωρηθεί πρακτικά αδύνατη. Ως εκ τούτου, προκρίνεται η επανεξέτασή της.

Άρθρο 9

Διαδικασία στα Πολυμελή Πρωτοδικεία

Προβλέπεται η άμεση συζήτηση των υποθέσεων για τις οποίες δεν θα διεξαχθεί εμμέσως αποδοτική απόδειξη. Για τις υποθέσεις στις οποίες θα εξεταστούν μάρτυρες, παρέχεται η δυνατότητα να διακόπτεται για την αμέσως επομένη, όπου και θα εξετάζονται οι μάρτυρες ενώπιον του εισηγητή ο οποίος εξοπλίζεται με την εξουσία να κρίνει μόνος του για τα αποδεικτικά ζητήματα της υπόθεσης.

Είναι αμφίβολο αν η συγκεκριμένη ρύθμιση μπορεί να επιτύχει την επιτάχυνση της διαδικασίας στα Πολυμελή Πρωτοδικεία της χώρας.

Η Ο.Κ.Ε. προτείνει την αύξηση των ορίων της καθ' ύλη αρμοδιότητας των Μονομελών Πρωτοδικείων, έτσι ώστε να υπάγονται στο Πολυμελές Πρωτοδικείο οι πραγματικά σοβαρές υποθέσεις.

Άρθρο 14

Ανακοπή κατά διαταγή πληρωμής

Επέρχεται τροποποίηση των διατάξεων σχετικά με την άσκηση και τη συζήτηση της ανακοπής κατά της διαταγής πληρωμής. Ειδικότερα, προβλέπεται ότι η δίκη για την άσκηση της ανακοπής θα γίνεται εντός 60 ημερών.

Η συζήτηση επί της ανακοπής είναι αμφίβολο αν μπορεί να προσδιοριστεί μέσα σε 60 ημέρες, βάσει των συνθηκών και των ρυθμών απονομής της δικαιοσύνης. Επομένως η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι οι σχετικές διατάξεις θα ήταν ορθό να επανεξεταστούν.

Άρθρο 15

Ειδικές διαδικασίες – συζήτηση

Τροποποιούνται οι διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας σχετικά με την διαταγή απόδοσης της χρήσης μισθίου. Ειδικότερα προβλέπεται ότι στην αίτηση για διαταγή απόδοσης της χρήσης μισθίου ακινήτου μπορεί να σωρευτεί και αίτημα καταδίκης για χρηματική απαίτηση από οφειλόμενα μισθώματα, κοινόχρηστες δαπάνες, τέλη και λογαριασμούς κοινής ωφελείας.

Η διάταξη κρίνεται θετικά.

Στην παρ. 7 προβλέπεται ότι *«αν ασκηθεί αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, αυτή κατατίθεται στη γραμματεία του δικαστηρίου της αγωγής και συζητείται υποχρεωτικά κατά την ορισθείσα δικάσιμο αυτής»*.

Η διάταξη θα πρέπει να απαλειφθεί ή να επαναδιατυπωθεί στην κατεύθυνση της ταχείας εκδίκασης των εργατικών διαφορών, ανεξάρτητα από τη διαδικασία εκδίκασης της υπόθεσης.

Άρθρο 16

Ασφαλιστικά μέτρα – Προσωρινή διαταγή

Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί εξαιρετικά επικίνδυνη την έκδοση αποφάσεων για ασφαλιστικά μέτρα εντός σαράντα οκτώ (48) ωρών μετά τη συζήτηση.

Επιπλέον, επισημαίνεται ότι σε περίπτωση ματαίωσης δικασίμου, θα πρέπει να παρατείνεται η προσωρινή διαταγή.

Άρθρο 17

Υποθέσεις εκούσιας δικαιοδοσίας

Με σκοπό την αποσυμφόρηση των πρωτοδικείων επέρχονται αλλαγές με το παρόν άρθρο και στις διατάξεις της εκούσιας δικαιοδοσίας. Έτσι προτείνεται η μεταφορά της αρμοδιότητας από το πρωτοδικείο στο ειρηνοδικείο πλην των υποθέσεων του πτωχευτικού κώδικα και του κτηματολογίου.

Όπως έχει αναφερθεί και στη Γενική Αξιολόγηση, η συγκεκριμένη πρόταση κρίνεται θετικά. Σημειώνεται ωστόσο, ότι με το παρόν σχέδιο νόμου

ανατίθενται στα ειρηνοδικεία νέες κατηγορίες υποθέσεων, με τις οποίες έως σήμερα δεν είχαν οποιαδήποτε επαφή σε πρακτικό επίπεδο.

Ως εκ τούτου, η Ο.Κ.Ε. επισημαίνει την αναγκαιότητα επιμόρφωσης των ειρηνοδικών έτσι ώστε να προσαρμοστούν στις νέες συνθήκες καθώς και την αναγκαιότητα πρόσληψης νέων ειρηνοδικών.

Άρθρο 18

Κήρυξη αλλοδαπού τίτλου εκτελεστού στην Ελλάδα

Προβλέπεται αλλαγή ως προς τον τρόπο κήρυξης εκτελεστού ενός αλλοδαπού τίτλου που εφεξής θα γίνεται με την έκδοση διαταγής του δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου. Επίσης προβλέπεται η δυνατότητα άσκησης ανακοπής από οποιονδήποτε δικαιολογεί έννομο συμφέρον ενώπιον του Μονομελούς Εφετείου.

Η εν λόγω ρύθμιση κρίνεται θετικά.

Άρθρο 24

Τροποποίηση των άρθρων 110, 111, 198, 308, 314, 331, 381, 407 ΠΚ

Στην παρ. 2 προβλέπεται η παραγραφή των πταισμάτων μετά από 2 έτη.

Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι θα πρέπει να υπάρξει διαφορετικός χρόνος παραγραφής για τα πλημμελήματα που υποβαθμίστηκαν σε πταίσματα απ' ότι για αυτά που ήταν πταίσματα.

Άρθρο 25

Αναπροσαρμογή ποσών

Προβλέπεται ότι η αναπροσαρμογή ποσών δε θα καταλαμβάνει τις εκκρεμείς υποθέσεις, αλλά θα ισχύει για τις πράξεις που τελούνται από την ημέρα έναρξης εφαρμογής του νόμου και μετά.

Η εν λόγω πρόβλεψη είναι προφανώς αντίθετη με το Σύνταγμα και συγκεκριμένα με το άρθρο 4 παρ.1 που καθιερώνει την αρχή της ισότητας αφού για ουσιωδώς όμοιες περιπτώσεις προβλέπει διαφορετική έννομη

συνέπεια, δηλαδή ποινή, ενώ επέρχεται καταστρατήγηση της αρχής της αναδρομικής ισχύος του ηπιότερου νόμου σύμφωνα με το άρθρο 2 ΠΚ.

Άρθρο 29

Ίδρυση Μονομελούς Εφετείου

Σύμφωνα με όσα έχουν ειπωθεί στη Γενική Αξιολόγηση, η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι η διάταξη αυτή χρήζει επανεξέτασης.

Άρθρο 33

Τροποποιήσεις στα άρθρα 111, 273, 322, 340, 349, 408, 474 και 489 ΚΠΔ

Στην παρ.5 προβλέπεται ότι η αναβολή γίνεται σε δικάσιμο στην οποία προεδρεύει ο ίδιος δικαστής που προήδρευε του δικαστηρίου που χορήγησε την αναβολή.

Η διάταξη ως έχει κρίνεται ανεφάρμοστη. Εφόσον αναβάλλεται η δίκη, θα πρέπει οι δικαστές της νέας σύνθεσης να κληρώνονται κανονικά. Επιπλέον, η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι για την εγκυρότητα της διαδικασίας στις κληρώσεις θα πρέπει να παρευρίσκεται εκπρόσωπος του οικείου Δικηγορικού Συλλόγου.

Άρθρο 41

Συνοπτική Έκθεση δικογράφου και ηλεκτρονική διεύθυνση

Η Ο.Κ.Ε. κρίνει θετικά την αναγραφή της ηλεκτρονικής διεύθυνσης του δικηγόρου στο δικόγραφο. Όσον αφορά στη συνοπτική έκθεση δικογράφου, η υποβολή της θα πρέπει να είναι δυναμική.

Άρθρο 43

Συνέπειες μη αποστολής φακέλου

Η ρύθμιση κρίνεται θετικά.

Άρθρο 46

Δικαστική δαπάνη

Εφόσον ο ηττώμενος διάδικος είναι το Δημόσιο, οι δικαστικές δαπάνες που επιβάλλονται θα πρέπει να καλύπτουν τα νόμιμα έξοδα του διαδίκου.

Άρθρο 47

Αρμοδιότητα

Για υποθέσεις οι οποίες εκδικάζονται σε πρώτο βαθμό, θα πρέπει να προβλέπεται δικαίωμα κρίσης και σε δεύτερο βαθμό, αν όχι αναιρετικής, τουλάχιστον εφετειακής.